Нацполіція підозрює експідрядника будівництва метро на Виноградар у фінансуванні країни-агресорки

Читать на русском | Read in English

Нацполіція підозрює експідрядника будівництва метро на Виноградар у фінансуванні країни-агресорки

Столичні правоохоронці продовжують розслідувати, як АТ "Київметробуд" в 2018-2023 роках будувало і не побудувало метро на Виноградар. Так, в рамках щонайменше третього кримінального провадження Нацполіція вчергове встановила, що це акціонерне товариство не повернуло "Київському метрополітену" отримані 4 млрд гривень авансового платежу і вивело частину цих коштів в тіньовий сектор економіки. При цьому слідчі висунули версію, що ці кошти можуть використовуватися для фінансування війни РФ проти України, адже, мовляв, колишній офіційний власник вказаної компанії, неназваний російський бізнесмен (вочевидь, йдеться про Сергія Кияшка), досі зберігає вплив на "Київметробуд". Ба більше – його начебто спеціально вивели з переліку акціонерів, щоб компанія напередодні великої війни не потрапила в санкційні списки.

Як стало відомо КВ, наразі правоохоронці розслідують нові обставини можливих порушень законодавства України при будівництві метро на Виноградар, яке здійснювалося попереднім підрядником цих робіт – АТ "Київметробуд".

Відповідне слідство здійснюється в рамках кримінального провадження №42021102070000277 від 22 листопада 2021 року, яке було відкрито управлінням поліції в метрополітені Нацполіції Києва. Фігурантам даної справи тепер вже попередньо інкримінується вчинення злочинів, передбачених трьома статтями Кримінального кодексу (КК) України, а саме:

- ч. 3 ст. 110-2 – фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, вчинені повторно або з корисливих мотивів, або за попередньою змовою групою осіб, або у великому розмірі, або якщо вони призвели до заподіяння значної майнової шкоди;
- ч. 3 ст. 191 – привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб
- ч. 2 ст. 367 – службова недбалість, що спричинила тяжкі наслідки.

В пошуку грошей

В рамках цього розслідування слідчі встановили, що АТ "Київметробуд" не повернуло комунальному підприємству (КП) "Київський метрополітен" грошові кошти, які ця компанія отримала як аванс за будівництво ділянки Сирецько-Печерської лінії метрополітену від станції «Сирець» на житловий масив Виноградар з електродепо у Подільському районі. І це, попри те, що термін освоєння цих коштів минув ще у жовтні 2021-го, сам договір генпідряду з цим акціонерним товариством було розірвано і столична підземка уклала новий договір на будівництво цієї гілки метро.

Правоохоронці зазначають, що компанія могла б здати "Київському метрополітену" певні обсяги робіт на таку суму – вочевидь, йдеться про 4 млрд гривень, які, як повідомлялося раніше, столична "підземка" перерахувала цьому акціонерному товариству. Втім, за даними слідства, станом на 5 листопада 2021 року (схоже, це якраз "відправна точка" для початку розслідування. – КВ) жодних актів виконаних робіт між КП «Київський метрополітен» та АТ «Київметробуд» не було підписано. При цьому, як стало відомо правоохоронцям, отримані від метрополітену кошти АТ «Київметробуд» використовувало не за цільовим призначенням і вивело в тіньовий сектор економіки. Зокрема – шляхом надання у 2019 році частини цих коштів різним компаніям як поворотної та безповоротної фінансової допомоги.

Також у Нацполіції з'ясували, що у вересні 2018 року кінцевим бенефіціаром "Київметробуду" став неназваний в судових ухвалах по цій справі російський бізнесмен. Разом з тим, напередодні повномасштабного вторгнення РФ до України його було виведено зі складу акціонерів – за даними слідства, це було зроблено "з метою уникнення включення акціонерного товариства до санкційних списків".

"Водночас таке штучне виключення [росіянина-бізнесмена] зі складу акціонерів «Київметробуду» не нівелює його безпосередній вплив на діяльність цього АТ. Таким чином, є підстави вважати, що бенефіціар «Київметробуду», використовуючи його акції та свій вплив на прийняття рішень у товаристві, може фінансувати дії РФ, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу з корисливих мотивів. За переконанням органу досудового розслідування, здійснюючи безпосереднє керівництво «Київметробудом», він повністю контролює фінансову діяльність товариства та впливає на використання коштів, наданих для будівництва дільниці Сирецько-Печерської лінії метрополітену від станції «Сирець» на житловий масив Виноградар", – зазначається в "свіжих" судових ухвалах по цьому провадженню.

Категорія справи № 758/701/25: **Кримінальні справи (з 01.01.2019); Провадження за поданням правоохоронних органів, за клопотанням слідчого, прокурора та інших осіб про; арешт майна.**
Надіслано судом: **20.01.2025**. Зареєстровано: **20.01.2025**. Забезпечено надання загального доступу: **21.01.2025**.
Дата набрання законної сили: **22.01.2025**
Номер судового провадження: **1-кс/758/351/25**
Номер кримінального провадження в ЄРДР: **42021102070000277**

Версія для друку

Розуміючи наслідки військової агресії російської федерації проти України, акціонерами

АТ «Київметробуд» вчиняються заходи, направлені на зміну організаційно-правової форми господарювання з метою виведення капіталу товариства та ухилення від повернення авансового платежу КП «Київський метрополітен».

Вказане підтверджується виведенням кінцевого бенефіціара, російського бізнесмена ОСОБА_6 , зі складу акціонерів ПАТ «Київметробуд» напередодні повномасштабного вторгнення РФ до України з метою уникнення включення ПАТ «Київметробуд» до санкційних списків.

Водночас, таке штучне виключення ОСОБА_6 зі складу акціонерів ПАТ «Київметробуд» не нівелює безпосередній його вплив на діяльність зазначеного акціонерного товариства.

Таким чином, є підстави вважати, що бенефіціар АТ «Київметробуд», використовуючи акції товариства та свій вплив на прийняття рішень у товаристві, може фінансувати дії РФ, вчинені

з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу з корисливих мотивів.

За переконанням органу досудового розслідування, здійснюючи безпосереднє керівництво

АТ «Київметробуд», ОСОБА_5 повністю контролює фінансову діяльність товариства та впливає на використання коштів, наданих для будівництва дільниці Сирецько-Печерської лінії метрополітену від станції «Сирець» на житловий масив Виноградар з електродепо у Подільському районі (дільниця від станції «Сирець» до станції «Проспект Правди» з двома станціями («Мостицька» та «Проспект Правди») та дільницею вилочного відгалуження в бік станції «Виноградар»).

При цьому, наразі АТ «Київметробуд» вже отримало державне фінансування в рамках

Договору № 744-ДБМ-18 на роботи з будівництва дільниці Сирецько-Печерської лінії метрополітену від станції «Сирець» на житловий масив Виноградар з електродепо у Подільському районі (дільниця від станції «Сирець» до станції «Проспект Правди» з двома станціями («Мостицька» та «Проспект Правди») та дільницею вилочного відгалуження в бік станції «Виноградар»), водночас, роботи, передбачені зазначеним договором - не виконані, кошти, отримані АТ «Київметробуд», до бюджету не повернуті, а виведені в тіньовий сектор економіки

Скриншот судової ухвали по цьому слідству від 16 січня 2025 року

23 лютого 2022 року правоохоронці отримали від Подільського районного суду Києва дозвіл на вилучення в офісі АТ "Київметробуд" низки документів. Йшлося, зокрема, про первісні бухгалтерські документи по співпраці цієї компанії з низкою суб'єктів господарювання – договори, накладні, рахунки-фактури, платіжні доручення, акти виконаних робіт, акти взаємозвірки, товарно-транспортні накладні тощо. Також, серед іншого, слідчим дозволили вилучити комп'ютерну техніку "Київметробуду". Підставою для цього називалося те, що дані "документи і речі можуть бути використані у якості доказів причетності до вказаної вище протиправної діяльності та мають значення для розслідування цього кримінального провадження".

3 червня 2022 року Подільський районний суд Києва за клопотанням правоохоронців наклав арешт на 100% акцій АТ "Київметробуд". Таким чином Міністерству юстиції України та іншим держорганам було заборонено здійснювати будь-які реєстраційні дії щодо цієї компанії. Втім, 26 грудня 2024 року той же суд зняв цей арешт, задовольнивши скаргу "Київметробуду" – у компанії переконали служителів Феміди, що такі обмеження паралізують її роботу, призводять до порушення права власності її акціонерів тощо.

Але надалі, 16 січня 2025 року, Подільський районний суд знову наклав такий же арешт на акції. Його необхідність у столичній прокуратурі пояснили тим, що у "Київметробуду" "фактично відсутні основні фонди для здійснення фінансово-господарської діяльності", а "зміна організаційно-правової форми господарювання може відбуватися з метою виведення капіталу АТ та ухилення від повернення авансового платежу "Київському метрополітену".

Передісторія

Нагадаємо, тендер на будівництво першої черги Сирецько-Печерської лінії метро було оголошено КП "Київський метрополітен" на початку 2018 року. Втім, тоді торги були скасовані через претензії правоохоронців – серед іншого вони з'ясували, що банківська гарантія одного з учасників тендеру – ПАТ "Київметробуд" (до 2020 року ця компанія була публічним акціонерним товариством. – КВ) – могла бути підроблена.

Втім, з третьої спроби КП "Київський метрополітен" таки змогло визначити ПАТ "Київметробуд" підрядником цих робіт. Відповідний договір між КП "Київський метрополітен" і вказаною компанією було укладено 20 листопада 2018 року. Угодою було передбачено, що в рамках цієї черги будівництва метрополітену мають бути побудовані дві станції підземки ("Мостицька" та "Проспект Правди"), ділянка вилочного відгалуження в бік станції "Виноградар", а також електродепо. Як зазначалося вище, вартість робіт за цим договором мала становити 5,9 млрд гривень (ціна була визнана "динамічною", тобто сторони узгодили, що завжди зможуть цю вартість змінити. – КВ).

Через три місяці, у лютому 2019 року, стартувала підготовка будівельних майданчиків для реалізації цього проєкту, а у березні 2019 року розпочалася "активна фаза робіт". Втім, ця фаза тривала недовго, надалі темпи будівництва суттєво знизилися, що неодноразово викликало невдоволення у громадських активістів та депутатів Київради.

Так, 19 лютого 2020 року інформацію про хід будівництва метро на Виноградар розглянула комісія міськради минулого VIII скликання з питань транспорту, зв'язку та реклами. Тоді депутатам стало відомо, що суд наклав арешт на банківські рахунки підрядника в рамках кримінального провадження (іншого. – КВ), а самі роботи виконувались з великим відставанням від графіка. Крім того, на той момент залишалося невирішеним питання щодо землі, на якій мають побудувати станцію "Проспект Правди" – цьому "заважали" СТО, кіоски та гаражі, що були побудовані там раніше.

У вересні 2021 року "занадто повільне" будівництво метро на Виноградар викликало занепокоєння "бюджетної" комісії Київради. Тоді окремі члени комісії пропонували розірвати договір з підрядником та знайти нову компанію, яка зможе реалізувати даний проект "швидше і без скандалів". Крім того, депутати пообіцяли створити спеціальну тимчасову контрольну комісію (ТКК), яка мала проаналізувати всі проблеми цього багатомільярдного проєкту.

Такі гучні заяви народних обранців були "спровоковані" тим, що АТ "Київметробуд" ініціювало судовий спір стосовно перенесення термінів здачі в експлуатацію двох майбутніх станцій цієї лінії підземки з листопада 2021 року на середину 2023 року. Необхідність "зміщення дедлайну" в компанії-підряднику пояснювали серед іншого тим, що в умовах "коронавірусного карантину" неможливо замовляти запчастини для обслуговування будівельного обладнання з-за кордону та запрошувати іноземних фахівців для налаштування такого обладнання.

В результаті підрядник будівництва метро на Виноградар не зміг в судовому порядку добитися встановлення нових термінів будівництва. 23 вересня 2021 року АТ "Київметробуд" виграло в суді першої інстанції, але у червні 2022 року, після того, як КП "Київський метрополітен" ініціювало оскарження цього судового вердикту, компанія відмовилася від свого позову.

Що стосується ТКК "з питань перевірки обґрунтованості та причин зміни термінів будівництва ділянки Сирецько-Печерської лінії метрополітену на житловий масив Виноградар", то ця ідея взагалі не була реалізована – проєкт рішення про створення даної комісії навіть не було розглянуто Київрадою.

При цьому столична влада зробила своєю традицією регулярні обіцянки "ось-ось запустити метро на Виноградар". Зокрема, міський голова Києва Віталій Кличко неодноразово анонсував відкриття двох нових станцій метро до кінця 2021 року – про це він заявляв і у липні 2019 року, і у січні 2020 року, і у серпні 2020 року. Надалі очільник міста дещо "скорегував" свої прогнози – у червні 2021 року він заявляв про те, що як мінімум одна станція метро на Виноградар має бути відкрита того ж року. Це, і далі, до питання про те, чи може Віталій Кличко "дивитися в завтрашній день".

Будівництвом метро на Виноградар неодноразово цікавилися правоохоронні органи. Так, одна з перших справ датована 5 листопада 2019 року – її відкрило Головне управління Служби безпеки України (СБУ) у Києві та Київській області (провадження №42019000000002358). Це слідство було розпочато "за фактом можливого заволодіння бюджетними коштами при будівництві метро на Виноградар в особливо великих розмірах шляхом шахрайства".

Правоохоронці тоді встановили, що невстановлені особи пролобіювали у Кабінеті Міністрів України можливість підвищення передоплати за зазначені роботи до 95% від їхньої вартості. Крім того, СБУ стало відомо, що АТ "Київметробуд" неправомірно перерахувало кошти в сумі 2,58 млрд гривень, отримані від метрополітену на реалізацію цього проєкту, на депозитні рахунки в банку.

А ось в рамках кримінального провадження №42021000000000876 від 16 квітня 2021 року, яке було відкрито Головним слідчим управлінням Нацполіції України, правоохоронцям стало відомо про ще деякі можливі порушення. Так, слідчі попередньо з'ясували, що близько 241 млн гривень, отриманих "Київметробудом", за "ланцюжком" було виведена на компанії з ознаками фіктивності, а в подальшому – переведено в готівку та розподілено між учасниками "схеми". На думку слідчих, таку неправомірну вигоду могли отримати і посадовці КП "Київський метрополітен", яке виступало замовником реалізації даного проєкту.

У жовтні 2021 року Київська міська прокуратура звернулась до Госпсуду Києва з позовом стосовно стягнення з АТ "Київметробуд" коштів, які він отримав як відсотки за розміщення на депозиті бюджетних грошей для будівництво метро. Правоохоронці мали успіхи у судах першої та апеляційної інстанцій, наразі тепер вже ексгенпідрядник оскаржує такі рішення служителів Феміди в Касаційному господарському суді.

На початку повномасштабної війни, яку розв'язала в Україні російська федерація, АТ "Київметробуд" повідомив "Київському метрополітену" щодо відсутності можливості виконання робіт на цьому об'єкті – будівництво "метро на Виноградар" було зупинено. Наприкінці лютого 2023 року керівництво КП "Київський метрополітен" повідомило про те, що генпідрядник все ж поновив виконання робіт з будівництва метро на Виноградар. При цьому, в столичній підземці вже не стали "розкидатися прогнозами" і заявили, що чіткий термін закінчення робіт назвати неможливо.

Втім, вже у листопаді 2023-го укладений з "Київметробудом" договір підряду було розірвано за ініціативою "Київського метрополітену". А у травні 2024 року столична підземка подала позов щодо стягнення з експідрядника понад 2,3 млрд гривень – штрафу та пені за неналежне виконання "Київметробудом" зобов`язань за договором на будівництво метро на Виноградар. Але наразі ця справа ще не розглянута по суті.

14 серпня 2024 року між столичною підземкою і новим генпідрядником, було укладено договір на продовження будівництва лінії метрополітену від станції «Сирець» на житловий масив Виноградар . Вартість угоди склала 13,78 млрд гривень, але вона знову ж таки є "динамічною" – тобто може бути скоригована на основі уточнення обсягів та цін. Згідно з цією угодою, завершити роботи генпідрядник має до кінця 2026 року.

Надалі, у листопаді 2024-го, сторони уклали додаткову угоду до вказаного договору, якою було погоджено продовження строку будівництва нової гілки метро на чотири місяці – до 30 квітня 2027 року. Крім цього, документом передбачено зменшення бюджетного фінансування робіт на 2024 рік майже на 60 млн гривень – з 149,55 до 90 млн гривень. Того ж місяця підрядник повідомив про початок робіт.

Про фігурантів

За даними аналітичної системи Youcontrol, АТ "Київметробуд" (до 2019 року – публічне акціонерне товариство) було зареєстроване у грудні 1994 року, хоча де-факто ця компанія була заснована ще в 40-х роках минулого століття. Генеральним директором даного акціонерного товариства наразі є Владлен Кузнєцов. Власниками великих пакетів акцій цього АТ є офшорні компанії "Вантаріс Лтд" (Віргінські острови, 22,7%) та "Сан Кепітал Прайвіт Фаундейшн" (Панама, 15%), а також фізичні особи Анатолій Вернигора (23,3%), Сергій Волков (23,3%) і Руслан Ткач (8,3%). Хто є кінцевим бенефіціарним власником "Київметробуду", наразі в системі Youcontrol не зазначається.

Деякі українські ЗМІ наприкінці 2022 року повідомляли, що за "Київметробудом" можуть стояти Віталій Хомутиннік (нардеп IV-VIII скликань Верховної Ради України та бізнесмен) і Павло Фукс (російсько-український бізнесмен родом з Харкова). Останній відомий як "власник боргів "Київського метрополітену" – саме з ним пов'язують ТОВ "Австро-Угорська лізингова компанія", якому столична "підземка" за дуже сумнівних обставин заборгувала мільярди гривень за закупівлю вагонів метро. Втім, прямих підтверджень причетності Хомутинніка та Фукса до діяльності АТ "Київметробуд" у відкритих джерелах наразі немає.

Разом з тим, у переліку засновників, керівників та співвласників АТ "Київметробуд" і раніше були цікаві особистості. Так, головою його правління з 1987 року по 2018 рік був Володимир Петренко – Заслужений будівельник України, Герой України та Почесний громадянин Києва. У 2016-2017 роках він був офіційним співвласником "Київметробуду". Петренко має досвід роботи і у політиці – був депутатом Київради у 1987-1994 роках, а також у 2006-2008 роках.

Паралельно з Петренком, у 2016-2020 роках, одним із кінцевих бенефіціарів цієї компанії був Сергій Кияшко – російський бізнесмен, пов'язаний із бізнесом будівництва вагонів метро. Вочевидь, саме стосовно нього наразі ведеться слідство: попри те, що в матеріалах кримінальної справи вказано, що власником "Київметробуду" він став лише у 2018 році, інших росіян серед кінцевих бенефіціарів даної компанії не було. А у 2018-2020 роках керівником АТ "Київметробуд" був Василь Кобіль – за інформацією ЗМІ, раніше він працював у підприємствах, власником яких є російський бізнесмен та мільйонер Даніель Гупта.

Цікавою є і британська "Контемпорарі Констракшн Сістемз Ллп", яка у 2018-2021 роках була власником 23% акцій АТ "Київметробуд". Так, за інформацією видання "Наші гроші", ця компанія з Туманного Альбіону може мати відношення до доньки Валентина Наливайченка – екс-голови СБУ (у 2006-2010 та 2014-2015 роках) та народного депутата VII та IX скликань (до поточної каденції парламенту обирався від "ВО "Батьківщина").

Зазначимо, що КП "Київський метрополітен" з 17 березня 2024 року очолює Віктор Вигівський. На цій посаді він змінив одіозного Віктора Брагінського (на колажі ліворуч), який керував цим підприємством з 17 липня 2014 року, покинув його після серії корупційних скандалів та зараз перебуває в розшуку. Дане КП підпорядковане Департаменту транспортної інфраструктури КМДА, яким з 1 вересня 2021 року керує Руслан Кандибор. Діяльність цієї структури з 9 листопада 2021 року особисто контролює очільник столиці Віталій Кличко.

Теги: Фукс Павел, ООО Австро-Венгерская Лизинговая Компания, Кандибор Руслан, Выговский Виктор, Наливайченко Валентина, Брагинский Виктор, Контемпорари Констракшн Системз Ллп, Гупта Даниэль, Кобиль Василий, Кияшко Сергей, Петренко Владимир, Волков Сергей, Вернигора Анатолий, Сан Кэпитал Прайвит Фаундейшн, Кузнецов Владлен, Вантарис ЛТД, Кличко, Кличко Виталий, Киевский метрополитен, Киевметрополитен, Київметробуд, ПАО Киевметрострой, Виноградарь, Виноградар, Нацполіція, Нацполиция

Аліна Кравченко
ЖУРНАЛІСТ, ОГЛЯДАЧ

20 лютого 2025 г., 09:58 | Переглядів: 4016 | Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

2013-2026 © АНТИКОР – національний антикорупційний портал
Реклама на сайті • Наші партнери
Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.